

Maldos už krikščionių vienybę savaitei ir visiems 2023 metams

***Mokykitės daryti gera. Atsidėkite teisingumui
(Iz 1, 17)***

Parengta ir paskelbta bendradarbiaujant Popiežiškajai krikščionių vienybės tarybai ir Pasaulio Bažnyčių tarybos Tikėjimo ir tvarkos komisijai.

Biblinis tekstas 2023 metams Izaijo 1, 12–18

„Kai ateinate pamatyti mano veido, ar to kas prašo iš jūsų? Netrypkite daugiau mano prieangių! Liaukitės aukoti bevertes atnašas, smilkalai kelia man pasibjaurėjimą. Jaunaties ir šabo, sueigų šaukimo, iškilmių su piktais darbais negaliu aš pakęsti. Jūsų jaunatimis ir iškilmėmis aš šlykščiuosi; jie man našta, kurią pailsau nešti. Kai jūs tiesite rankas, aš nukreipsiu savo akis nuo jūsų. Net jei ilgai melsitės, aš jūsų negirdėsiu. Jūsų rankos kruvinos! Nusiplaukite ir būkite švarūs! Pašalinkite savo darbų blogį man iš akių, liaukitės darę pikta, mokykitės daryti gera. Atsidėkite teisingumui, padėkite engiamajam, užstokite našlaitį, ginkite našlės bylą. Viešpats sako: ‘Eikit šen, ir drauge pasvarstykime. Esate paraudę nuo nuodėmių, bet aš išbaltinsiu jus kaip sniegą. Jūsų nuodėmės raudonos it kraujas, bet jos gali tapti baltos it vilna.’“

(LBD ekumeninis leidimas, 1999 m.)

Įvadas į 2023 m. temą

Mokykitės daryti gera. Atsidėkite teisingumui (Iz 1, 17)

Įžanga

Izaijas gyveno ir pranašavo Judėjoje VIII a. pr. Kr., jis buvo Amoso, Michėjo ir Ozėjo amžininkas. Nusilpus tuometinėms „supervalstybėms“ Egiptui ir Asirijai Izraelis ir Judas išgyveno ekonominės plėtros ir politinio stabilumo metą, tačiau ta epochaėjo į pabaigą. Tuo pat metu Izraelio ir Judo karalystėse buvo plačiai išplitusios neteisybės, nedorybės ir nelygė.

Šiuo laikotarpiu religijoje išplito ritualinės ir formalios tikėjimo į Dievą apraiškos, daugiausia dėmesio skiriant šventyklos atnašoms ir aukojimams. Šiai oficialiai ir ritualinei religijai vadovavo kunigai, kurie taip pat naudojosi turtingųjų ir galingųjų dosnumu. Dėl karaliaus rūmų ir šventyklos fizinio artumo ir tarpusavio ryšio valdžia ir įtaka buvo beveik visiškai sutelkta karaliaus ir kunigų rankose, o tarp jų neatsirado tokių, kurie užstotų priespaudos ir neteisybės aukas. Pagal to meto pasaulėžiūrą (beje, istorijoje tai kartojasi) manyta, kad turtingieji ir tie, kurie daug aukoja, yra geri ir Dievo palaiminti, o neturtingieji, neįstengę atnašauti aukų, – nedori ir Dievo prakeikti. Neturtingieji dažnai buvo menkinami dėl to, kad materialiai nepajėgė visavertiškai dalyvauti šventyklos kulte.

Izaijas prabyla šiame kontekste, mėgindamas pažadinti Judo žmonių sąmoningumą, kad jie suvoktų tikrą padėtį. Užuo pagerbęs to meto religingumą kaip palaiminimą, Izaijas žvelgia į jį kaip į pūliuojančią žaizdą ir šventvagystę prieš Visagalį. Neteisingumas ir nelygė lėmė susiskaldymą ir vienybės stoką. Jo pranašystės smerkia politines, socialines ir religines struktūras, taip pat veidmainystę, kai aukojamos aukos, o vargšai engiami. Jis griežtai kalba apie korumpuotus vadovus ir užstoja nuskriaustuosius, o teisumą ir teisingumą grindžia tik Dievu.

Minesotos Bažnyčių tarybos paskirta darbo grupė pasirinko šią eilutę iš pranašo Izaijo pirmojo skyriaus kaip pagrindinį Maldos savaitės tekstą: „Mokykitės daryti gera. Atsidėkite teisingumui, padėkite engiamajam, užstokite našlaitį, ginkite našlės bylą“ (1, 17).

Izaijas moko, kad Dievas iš mūsų visų reikalauja teismo ir teisingumo, visą laiką ir visose gyvenimo srityse. Šiandienis mūsų pasaulis daugeliu atžvilgių atspindi tuos susiskaldymo iššūkius, minimus Izaijo skelbime. Teisingumas, teismus ir vienybę kyla iš stiprios Dievo meilės kiekvienam iš mūsų; tai Dievo būties esmė, to Dievas laukia iš mūsų tarpusavio elgesio. Jo valia sukurti naują žmoniją „iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų“ (Apr 7, 9) kviečia mus į taiką ir vienybę, kurios jis visada troško kūrinijai.

Pranašo kalbėjimas apie to meto religingumą skamba aršiai: „Liaukitės aukoti bevertes atnašas, smilkaiai kelia man pasibjaurėjimą. [...] Kai jūs tiesite rankas, aš nukreipsiu savo akis nuo jūsų“ (13, 15 eil.). Išsakęs šį griežtą smerkimą ir parodęs, kas yra negerai, Izaijas siūlo priemonę šioms neteisybėms atitaisyti. Jis moko Dievo tautą: „Nusiplaukite ir būkite švarūs! Pašalinkite savo darbų blogį man iš akių, liaukitės darę pikta“ (16 eil.).

Šiandien atskirtis ir priespauda ir toliau akivaizdi, kai kuriai nors vienai grupei ar klasei suteikiama privilegijų kitų atžvilgiu. Rasizmo nuodėmė reiškiasi bet kokiais įsitikinimais ar praktika, kai viena „rasė“ [1] išskiriama ir išaukštinama tarp kitų. Jei išankstines rasines nuostatas lydi ar palaiko galios disbalansas, jos pranoksta individualių santykių ribas ir pereina į visuomenės struktūras – tai veda į sisteminių rasizmo įtvirtinimą. Dėl rasizmo kai kas, įskaitant Bažnyčias, nesažiningai gauna privilegijų, o kitiems tenka apsunkinimai ir atskirtis vien dėl jų odos spalvos ir kultūrinių asociacijų, grindžiamų „rasės“ suvokimu.

Panašiai kaip Biblijos pranašų aršiai smerkti religingieji, kai kurie krikščionys tikintieji buvo ar tebėra išankstinių nuostatų ir priespaudos bendrininkai ir taip skatina susiskaldymą. Istorija rodo, jog užuot pripažinę kiekvieno žmogaus, sukurto pagal Dievo paveikslą ir panašumą, orumą, krikščionys pernelyg dažnai įsitraukdavo į vergovės, kolonizacijos, segregacijos ir apartheido nuodėmingas struktūras, kurios atėmė iš kitų žmonių orumą neteisingu rasiniu pagrindu. Taip pat ir Bažnyčiose krikščionys nesugebėjo pripažinti visų pakrikštytųjų orumo ir tuo sumenkino savo brolių ir seserų Kristuje orumą dėl tariamų rasinių skirtumų.

Kun. dr. Martinas Lutheris Kingas jaunesnysis yra įsimintinai pasakęs: „Viena iš mūsų tautos tragedijų, viena iš gėdingų tragedijų yra tai, kad sekmadienį 11 ryto yra viena iš labiausiai segregacijos paveiktų valandų, jei ne labiausiai segreguota valanda visoje krikščioniškoje Amerikoje.“ Šis teiginys parodo

šąsąjas tarp krikščionių susiskaldymo ir žmonijos susiskaldymo. Visų susiskaldymų šaknys glūdi nuodėmėje, t. y. nuostatose ir veiksmuose, prieštaraujančiuose vienybei, kurios Dievas trokšta visai savo kūrinijai. Tragiška, kad rasizmas yra dalis nuodėmės, atskyrusios krikščionis vienus nuo kitų, privertusios garbinti skirtingu laiku ir atskiruose pastatuose, o tam tikrais atvejais paskatinusios krikščionių bendruomenių susiskaldymą.

Deja, nuo ano Martino Lutherio Kingo pareiškimo laikų nedaug kas pasikeitė. 11 val. pamaldos – labiausiai paplitęs sekmadienio pamaldų laikas – dažnai rodo ne krikščionių vienybę, bet veikiau susiskaldymą rasiniu, socialiniu ar konfesiniu pagrindu. Kaip skelbė Izaijas, ši veidmainystė tarp tikinčiųjų yra nusikaltimas prieš Dievą: „Net jei ilgai melsitės, aš jūsų negirdėsiu. Jūsų rankos kruvinos“ (15 eil.).

Mokykitės daryti gera

2023 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitei parinktoje Šventojo Rašto ištraukoje pranašas Izaijas mus moko, kaip turime gydyti šias negeroves.

Norint išmokti daryti gera, reikia imtis savirefleksijos. Maldos savaitė yra puikus metas krikščionims suvokti, kad mūsų Bažnyčių ir konfesijų susiskaldymo negalima atsieti nuo susiskaldymo platesnėje žmonijos šeimoje. Kartu melddami krikščionių vienybės galime apmąstyti, kas mus vienija, ir įsipareigoti priešintis priespaudai bei susiskaldymui žmonijoje.

Pranašas Michėjas nurodo, kad Dievas mums yra pasakęs, kas yra gera ir ko Dievas iš mūsų reikalauja: „Tik daryti, kas teisinga, mylėti ištikima meile ir nuolankiai eiti su savo Dievu“ (Mch 6, 8). Elgtis teisingai reiškia gerbti visus žmones. Teisingumas reikalauja laikytis tikro lygiateisiškumo, siekiant atitaisyti praeities išankstines nuostatas dėl rasės, lyties, religijos ir socialinio bei ekonominio statuso. Nuolankiai keliaudami su Dievu turime atgailauti, atlyginti žalą ir galiausiai susitaikyti. Dievas tikisi, kad susivienysime dalydamiesi bendra atsakomybe dėl visų Dievo vaikų lygiateisiškumo. Krikščionių vienybė turėtų būti visos kūrinijos sutaikintos vienybės ženklas ir išankstinė nuojauta. Tačiau krikščionių susiskaldymas silpnina šio ženklo galią, veikiau stiprina susiskaldymą, o ne gydo pasaulio žaizdas – o juk tai yra Bažnyčios misija.

Atsidėkite teisingumui

Izaijas pataria Judo gyventojams siekti teisingumo (17 eil.), o tai reiškia pripažinti, kad jų visuomenėje egzistuoja neteisingumas ir priespauda. Jis maldauja Judo žmones pakeisti šią *status quo* padėtį. Teisingumo siekis mus įpareigoja stoti prieš tuos, kurie daro blogį kitiems. Tai nėra lengva užduotis ir kartais gali sukelti konfliktą, tačiau Jėzus mums laiduoja, kad teisingumo gynimas priešinant priespaudai veda į Dangaus karalystę. „Palaiminti persekiojami dėl teisingumo, nes jų yra Dangaus Karalystė“ (Mt 5, 10). Bažnyčios daugelyje pasaulio vietų turi pripažinti, jog prisitaikė prie visuomenės normų ir tylėjo arba aktyviai prisidėjo prie rasinio neteisingumo. Išankstinės rasinės nuostatos buvo viena iš krikščionių susiskaldymo priežasčių, suplėšusių Kristaus Kūną. Toksiškos ideologijos, tokios kaip baltųjų viršenybė ir „atradimo doktrina“ [2], padarė daug žalos, ypač Šiaurės Amerikoje ir kituose pasaulio kraštuose, kuriuos per šimtmečius kolonizavo baltieji europiečiai. Kaip krikščionys turime būti pasirengę griauti priespaudos sistemas ir stoti teisingumo pusėn.

Metai, kai Minesotos darbo grupė rengė tekstus Maldos už krikščionių vienybę savaitei, buvo kupini blogio ir priespaudos, pasireiškiančios įvairiomis formomis visame pasaulyje. Daugelyje pasaulio regionų, ypač pietuose, šią kančią labai sustiprino Covid-19 pandemija, kai daugelis žmonių beveik negalėjo net pragyventi, ir praktinės pagalbos iš esmės nebuvo. Atrodo, kad Koheleto (Mokytojo) knygos autorius kalbėjo apie dabartinę patirtį: „Paskui ėmiausi svarstyti visus smurto veiksmus, atliekamus po saule. Mačiau nuskriaustųjų ašaras. Nebuvo, kas juos paguostų! Iš jų engėjų rankos kyla smurtas, ir nėra kam juos paguosti“ (Koh 4, 1).

Priespauda kenkia visai žmonijai. Be teisingumo negali būti vienybės. Kai meldžiame krikščionių vienybės, turime pripažinti dabartinę ir per kartas besireiškiančią priespaudą ir ryžtingai įsipareigoti atgailauti už šias nuodėmes. Galime patys įgyvendinti Izaijo paliepimą: „Nusiplaukite ir būkite švarūs“, nes „Jūsų rankos kruvinos“ (15, 16 eil.).

Padėkite engiamajam

Biblija mums sako, kad negalime atskirti savo santykio su Kristumi nuo požiūrio į visus Dievo žmones, ypač tuos, kurie laikomi „mažiausiais“ (Mt 25, 40). Mūsų įsipareigojimas vieni kitiems reikalauja angažuotis siekiant atlyginamojo teisingumo, to, kas hebrajiškai nusakoma žodžiu *mišpat*, atstovauti tiems, kurių balsas nebuvo išgirstas, griauti neteisybę kuriančias ir palaikančias struktūras, o kurti kitas – skatinančias ir užtikrinančias, kad su kiekvienu būtų elgiamasi sąžiningai ir kiekvienam būtų laiduojamos deramos teisės. Šis darbas turi apimti ne tik mūsų draugus, šeimą ir bendruomenes, bet ir visą žmoniją. Krikščionys pašaukti išeiti ir įsiklausyti į visų kenčiančiųjų šauksmus, kad geriau suprastų jų kančios ir traumų istorijas ir į jas atsilieptų. Kun. dr. Martinas Lutheris Kingas jaunesnysis dažnai teigė, jog „riausės yra neišgirstųjų kalba“. Protestai ir pilietiniai neramumai dažnai kyla dėl to, kad protestuotojų balsas nebūna išgirstas. Jei Bažnyčios balsas prisijungs prie engiamųjų balsų, jų teisingumo ir išsilaisvinimo šauksmas sustiprės. Mes tarnaujame ir mylime Dievą bei artimą tarnaudami vieni kitiems ir mylėdami vieni kitus vienybėje.

Užstokite našlaitį, ginkite našlės bylą

Hebrajų Biblijoje našlės ir našlaičiai, taip pat svetimšaliai užima ypatingą vietą, mat jie laikomi pažeidžiamiausiais visuomenės nariais. Izaijo laikais, kai Judo karalystė ekonomiškai klestėjo, našlaičių ir našlių padėtis buvo beviltiška, nes jie neturėjo apsaugos ir žemės nuosavybės teisės, taigi galimybės apsirūpinti pragyvenimui. Pranašas ragino bendruomenę, besidžiaugiančią savo klestėjimu, nepamiršti skurdžiausių ir pažeidžiamiausių narių, juos ginti ir globoti. Šis pranašiškas raginimas skamba ir šiandien, kai svarstome: kas yra pažeidžiamiausi mūsų visuomenės žmonės.

Kieno balsas mūsų bendruomenėse negirdimas? Kam neatstovaujama prie bendro stalo? Kodėl? Kurios Bažnyčios ir bendruomenės nedalyvauja mūsų dialoge, bendroje veikloje ir maldoje už krikščionių vienybę? Ką ketiname padaryti šių negirdimų balsų atžvilgiu, meldamiesi kartu per šią Maldos savaitę?

Išvada

Izaijas ragino savo laikų Dievo tautą *kartu* mokytis daryti gera, *kartu* siekti teisingumo, *kartu* padėti engiamiesiems, *kartu* užstoti našlaitį ir ginti našlės bylą. Pranašo iššūkis vienodai tinka ir mums šiandien. Kaip galėtume gyventi vienybėje kaip krikščionys, kad pasipriešintume mūsų laikų blogiui ir neteisybei? Kaip galime užmegzti dialogą, didinti sąmoningumą, supratimą ir įžvalgumą apie kitų išgyventas patirtis?

Šios maldos ir nuoširdūs susitikimai turi galią mus perkeisti – asmeniškai ir kolektyviai. Būkime atviri Dievo buvimui visuose mūsų tarpusavio susitikimuose, kai siekiame būti perkeisti, griauti priespaudos sistemas ir gydyti rasizmo nuodėmes. Drauge įsitraukime į kovą už teisingumą mūsų visuomenėje. Mes visi priklausome Kristui.

[1] Yra tik viena rasė – žmonių rasė. Tačiau turime pripažinti, kad rasės mitas lėmė rasizmo tikrovę. Rasė nėra biologinė; tai socialinis konstruktas, suskirstantis žmoniją pagal fizinius požymius. Svarbu pripažinti, kad nors įvairiose pasaulio dalyse ši sąvoka gali būti nevertinama, ji buvo taikoma kaip priemonė veiksmingai skirstant ir engiant žmonių grupes.

[2] „Atradimo doktrina“ grindžiama 1493 m. gegužės 4 d. popiežiaus Aleksandro VI paskelbta bule; ši doktrina išplito visame pasaulyje, ji buvo visokeriopai naudinga Bažnyčioms, susidūrusioms su autochtonų palikuonimis ir vergais. Taip pateisintas čiabuvių tautų žemių užgrobimas remiantis tuo, kad kolonizuojančios valstybės „atrado“ šias žemes.

2023 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės medžiagos parengimas

2023 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės temą ir medžiagą parengė Minesotos Bažnyčių tarybos suburta JAV krikščionių grupė. 2020 m. gruodžio mėn. grupė pirmą kartą susitiko internetu; daugelis jos narių buvo tarpusavyje pažįstami, visi žinojo Minesotos Bažnyčių tarybos veiklą, kai kurie iš jų buvo šios Tarybos vadovai, taip pat savo kongregacijų ir bendruomenių aktyvūs veikėjai ar ganytojai. 2021 m. rugsėjo 19–23 d. Šveicarijoje, Château de Bossey centre su delegatais iš Minesotos Bažnyčių tarybos susitiko Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos ir Pasaulio Bažnyčių tarybos Tikėjimo ir tvarkos komisijos sudaryta tarptautinė grupė – šiame susitikime parengta 2023 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės medžiagos galutinė redakcija.

Daugelį metų Minesota pasižymėjo rasine nelygybe nacionaliniu mastu. 1862 m. Minesotoje vyko didžiausia JAV istorijoje masinė egzekucija, kai po karo su dakotais, kitą dieną po Kalėdų, Mankate buvo pakarti 38 vietiniai dakotų indėnai. Ruošdamiesi mirti jie giedojo giesmę *Wakantanka taku nitawa* („Daug ir didingi“): šios giesmės versija įtraukta į ekumenines pamaldas. Pastaruoju metu Minesota tapo rasinio apsisprendimo epicentru. 2020 m. kovo mėnesį, kai daugumoje pasaulio kraštų dėl Covid-19 buvo įvestas karantinas, po jauno afroamerikiečio George'o Floyd'o žūties dėl Mineapolio policijos pareigūno Dereko Chauvino veiksmų, viso pasaulio žmonės išėjo į gatves, demonstruodami vienybę ir teisėtą pasipiktinimą, protestuodami prieš neteisybę, kurią matė savo televizorių ekranuose. Tuoj pat po šio incidento Chauvinas buvo atleistas iš darbo [3], jis tapo pirmuoju už juodaodžio nužudymą nuteistu policijos pareigūnu Minesotoje naujųjų laikų istorijoje.

Dėl blogo elgesio su spalvotųjų bendruomenėmis Jungtinėse Valstijose atsirado ilgalaikė nelygė ir bendruomenių tarpusavio nesantaika. Todėl JAV Bažnyčių istorijoje rasiniai klausimai yra tarp pagrindinių bažnytinio susiskaldymo veiksnių. Kitose pasaulio dalyse panašų vaidmenį atlieka ir kiti su doktrina nesusiję klausimai. Štai kodėl Pasaulio Bažnyčių tarybos Tikėjimo ir tvarkos komisija savo atliekamam teologiniu vienijimo darbu nuo seno Bažnyčių vienybės paieškas siejo su pastangomis įveikti žmonijos šeimoje esančias atskirties sienas, tokias, kaip rasizmas. Štai kodėl malda, ypač malda už krikščionių vienybę, įgyja dar didesnę reikšmę esmingai kovojant su atskirtimi tarp žmonių, pasižyminčių vienodu orumu, sukurtų pagal Dievo paveikslą ir panašumą [4].

Minesotos Bažnyčių taryba, jau anksčiau įsitraukusi į kovą su šiomis istorinėmis rasinėmis nuostatomis, subūrė darbo grupę, kuri parinko Šventojo Rašto skaitinius, temas, muziką ir parengė šių metų Maldų už krikščionių vienybę savaitės pamaldas.

Darbo grupę sudarė Minesotos dvasininkai ir pasauliečių vadovai, priklausantys skirtingoms kartoms, darbavęsi priešakinėse linijose demonstracijų ir neramumų metu. Jie buvo atsakingi už dvasinę pagalbą ir kitokią paramą bendruomenėms šiame regione ir galėjo paliudyti Dievo tautos nusivylimo šauksmą. Darbo grupę sudarė daugelio skirtingų kultūrinių ir dvasinių bendruomenių, ypač autochtonų indėnų ir afroamerikiečių bendruomenių atstovai, dalyvavę pastarojo meto konfrontacijos įvykiuose. Rengiant šią medžiagą, tos bendruomenės ir toliau patyrė be teismo vykdytus žudymo aktus [5], smurto protrūkius, dėl kurių žuvo daug vaikų, pandemijos nulemtus sunkumus.

Nuotoliniu būdu vykę redakciniai susitikimai tapo sakralia ir saugia erdve, leidusia pasisemti jėgų, dalytis tarpusavio parama ir malda; per tą laiką grupei teko išgyventi išpuolį prieš Jungtinių Valstijų Kapitolijų, buvusio pareigūno Dereko Chauvino teismą ir George'o Floyd'o nužudymo metines.

Redakcinės darbo grupės nariai – vyrai, moterys, motinos, tėvai, pasakotojai ir hileriai. Jie reprezentavo įvairias garbinimo ir dvasinės raiškos patirtis, ir iš Jungtinių Amerikos Valstijų autochtonų tautų, ir iš imigrantų – tiek priverstinai, tiek savanoriškai atvykusių bendruomenių, pasižyminčių skirtingu santykiu su savo kalbine ir kultūrine praeitimi, tačiau dabar laikančių šį regioną savo namais. Grupės nariai atstovavo miestų ir priemiesčių regionams bei daugeliui krikščioniškų bendruomenių.

Minesotos darbo grupės nariai tikisi, kad jų asmeninė patirtis, susidūrus su rasizmu ir žmogiškumo nuvertinimu, paliudys apie nežmonišką Dievo vaikų tarpusavio elgesį. Kaip krikščionys jie taip pat trokšta įkūnyti Dievo dovanotą vienybę, idant būtų sprendžiami ir naikinami susiskaldymai, neleidžiantys mums suprasti ir patirti, kad visi bendrai priklausome Kristui.

[3] Chauviną atleido pirmasis afroamerikietis Mineapolio policijos viršininkas Medaria Arradondo.

[4] Žr. pvz: Unity in Today's World – The Faith and Order Study on the Unity of the Church and the Unity of Humankind, Geneva, WCC, 1978; Church and World – The Unity of the Church and the Renewal of Human Community, Geneva, WCC, 1990.

[5] Turima omenyje valstybės pareigūnų be teismo įvykdyti nužudymo atvejai. Pavyzdžiui, 2021 m. balandį buvo nušautas Daunte Wrightas.

EKUMENINĖS PAMALDOS

Instrukcijos pamaldų rengėjams

Šių pamaldų aprašymą parengusiam vietos komitetui upės/vandens simbolis turi didelę kultūrinę reikšmę. Minesotos kontekste upė ir vanduo reiškia tiek kultūrinę genezę, tiek genocidą tam tikrais šio regiono istorijos momentais.

Šis simbolis taip pat turi teologinę ir liturginę reikšmę. Šiaurės pusrutulyje Maldų už krikščionių vienybę savaitė švenčiama sausio mėnesį, netrukus po to, kai daugelis tradicijų pamini Viešpaties Krikštą. Tikėjimas, kad visi priklausome šiai esančiai ir tampančiai meilės bendruomenei, kad esame jos nariai, skatina socialinio teisingumo ir rasinio teisingumo darbuotę, taip pat kviečia mus viešai liudyti ir angažuotis kaip Dievo kūrybos bendradarbiams, kad visoje kūrinijoje būtų įgyvendinta taika ir teisingumas.

Kituose pasaulio kraštuose Maldų už krikščionių vienybę savaitė švenčiama apie Sekmines, kai minime Bažnyčios pradžia ir kaip gyvieji akmenys esame statydinami į Kristaus Kūną. Bažnyčia yra Dvasios įsteigta įvairovėje – vienijančia bei pranašaujanti Šventosios Dvasios galia. Vienybė įvairovėje ir ši vienijanti bei pranašaujanti galia skatina teisingumo darbą, išryškindama mūsų bendrą žmogiškumą ir suteikdama mums gebėjimą bendrauti, nepaisant skirtumų, taip pat gebėjimą liudyti Dievo galybę ir per ją.

Minesotos indėnams akmenys ir vandens ryšys leidžia suprasti gyvybės vertę ir svarbą. Pagal Amerikos indėnų išmintį, vanduo ir akmuo turi sakralią prasmę. Vanduo – gyvybė, o akmuo reiškia žemės, ant kurios gyvena daugybė kartu, šventumą. Visa kūrinija yra apimta Dievo Dvasios, todėl visi esame susiję. Per pamaldas naudojami du simboliai: vanduo, simbolizuojantis mūsų krikštą ir naują gyvenimą, ir akmuo – mūsų asmeninės ir protėvių istorijos simbolis.

Pasisveikinę su susirinkusiais stabtelėjame ir išpažįstame kaltes bei prašome atleidimo pasitelkdami pagrindinį Maldos savaitės tekstą (Iz 1, 12–18). Per atgailos aktą, skaitant 16 ir 17 eilutes, celebrantas apeiginiu gestu įpila ašotį vandens į krikštyklą (arba dubenį). Svarbu, kad tai būtų daroma lėtai ir girdimai, kad susirinkusieji galėtų apmąstyti sakomų žodžių prasmę ir tai, kas

simboliškai primenama. Po išpažinimo ir atleidimo akto eina išanginė malda, giesmė ir Žodžio liturgija.

Homilijoje ar pamoksle, pagrįstame Izaijo knygos tekstu, reikia susieti krikščionių vienybę su rasiniu neteisingumu, kuris yra tiek individualus, tiek sisteminis ar institucinis. Žmonių marginalizavimas dėl rasės, kultūros ar kalbos ardo žmonių bendruomenės audinį ir yra mūsų krikščionių bendruomenės nevieningumo priežastis. Krikščionių vienybė turi būti stipri ir matoma, kad parodytų, kaip per krikštą gauta ta pati Dvasia kuria vienybę iš turtingos Dievo kūrinijos įvairovės ir atskleidžia Dievo planą siekti žmonių vienybės.

Homilija taip pat turėtų vesti į po jos einantį simbolinį veiksmą. Visiems pamaldų dalyviams turi padalijama po akmenį. Planuodamos pamaldas bendruomenės gali iš anksto numatyti ir pakviesti du ar tris žmones papasakoti apie patirtą rasinę neteisybę ir parodyti, kaip krikščionių vienybė gali padėti įveikti neteisingumą. Po kiekvieno pasakojimo kalbėtojas padeda savo akmenį prie kryžiaus arba uždegtos žvakės, simbolizuojančių Kristų, kertinį akmenį. Šios apeigos turėtų trukti apie 15 minučių. Pasibaigus šiam simboliniam veiksmui, pagrindinis celebrantas gali pakviesti susirinkusiuosius tęsti savo istorijų pasakojimą po pamaldų.

Liturgija baigiama susirinkusiųjų maldomis, bendra *Tėve mūsų* malda, palaiminimu ir išsiuntimu. Įvairiose pamaldų vietose pateikiamos muzikos nuorodos, o šios medžiagos priede – siūlomi tekstai ar giesmės.

Šių ekumeninių pamaldų sandara paprasta, ją galima pritaikyti prie vietos sąlygų bei tradicijų, ji tinkama įvairiai raiškai; taip pat galima išplėsti pamaldas įtraukiant kitus praktikuojamus elementus, pavyzdžiui, vietines apeigas ir maldas. Užrašytais šios liturgijos žodžiais siekiama perteikti dabar Minesotoje gyvenančiųjų, pavergtų afroamerikiečių ir indėnų palikuonių, emocijas, kovas ir viltį. Tai ypač akcentuojama pamaldoms parinktose giesmėse ir dainose.

Pamaldų tvarka

- C** Celebrantas (vadovas)
- S** Skaitovas
- B** Bendruomenė

Ižanga

Seserys ir broliai, susirinkome čia Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vardu.

Per krikšto vandenį tapome Kristaus Kūno nariais, tačiau per mūsų nuodėmes vieni kitus žeidėme ir skaudinome.

Mes nepajėgėme daryti gera.

Žiaurios priespaudos akivaizdoje nesiekėme teisingumo ir nepaisėme Dievo įsakymo rūpintis našle ir našlaičiu (Iz 1, 17).

Susirinę apmąstykime savo veiksmus ir neveiklumą, mokykimės daryti gera bei siekti teisingumo.

Mums reikia Dievo malonės, kad įveiktume susiskaldymus ir išrautume sistemas bei struktūras, nulėmusias vienybės stoką mūsų bendruomenėse.

Susirinkome melstis, kad sustiprintume vienybę, kurią turime Kristuje, kad „atvertume savo širdis, drąsiai atskleistume įtraukties turtus ir tarp mūsų esančios įvairovės lobius. Meldžiame su tikėjimu“ (Kun. dr. Martinas Lutheris Kingas jaunesnysis).

Sveikinimo žodžiai

Kvietimas išpažinti kaltes ir prašyti atleidimo

Išpažinimas ir atleidimas Izaijo 1, 12–18 teksto pagrindu.

C Pranašo Izaijo žodžiais esame kviečiami išpažinti savo nuodėmes.

S 1 „Kai ateinate pamatyti mano veido, ar to kas prašo iš jūsų? Netrypkite daugiau mano prieangių! Liaukitės aukoti bevertes atnašas, smilkalai kelia man pasibjaurėjimą“ (12–13a).

B Atleisk mums, Viešpatie, kai ateiname garbinti, tačiau nebūname nuolankūs Tavo akivaizdoje.

Tyla

S 2 „Jaunaties ir šabo, sueigų šaukimo, iškilmių su piktais darbais negaliu aš pakesti. Jūsų jaunatimis ir iškilmėmis aš šlykščiuosi; jie man našta, kurią pailsau nešti“ (13b–14).

B Prašome atleidimo dėl Bažnyčių bendrininkavimo vykdamant kolonializmo blogį visame pasaulyje.

Tyla

S 3 „Kai jūs tiesite rankas, aš nukreipsiu savo akis nuo jūsų. Net jei ilgai melsitės, aš jūsų negirdėsiu. Jūsų rankos kruvinos“ (15).

B Prašome atleidimo už mūsų nuodėmes, pasireiškiančias neteisingumu bei spauda, slopinančias įvairialypę Tavo kūrinijos harmoniją.

Tyla

(Skaitinio metu celebrantas lėtai pila vandenį iš ąsočio į krikštyklą ar dubenį.)

S 4 „Nusiplaukite ir būkite švarūs! Pašalinkite savo darbų blogį man iš akių, liaukitės darę pikta, mokykitės daryti gera. Atsidėkite teisingumui, padėkite engiamajam, užstokite našlaitį, ginkite našlės bylą“ (16, 17).

B Kadangi buvome nuplauti gyvuoju krikšto vandeniui, iš naujo mums atleisk ir sutaikink mus tarpusavyje ir su kūrinija.

Tyla

S 5 „Eikit šen, ir drauge pasvarstykite. Esate paraudę nuo nuodėmių, bet aš išbaltinsiu jus kaip sniegą. Jūsų nuodėmės raudonos it kraujas, bet jos gali tapti baltos it vilna“ (18).

B Tegul Dievas savo gailestingumu išlaisvina jus iš jūsų nuodėmių, kad galėtumėte vykdyti teisingumą, mylėti gerumą ir nuolankiai vaikščioti Dievo akivaizdoje.

Tyla

C Visagalis Dievas išklauso mūsų maldas, pasigaili mūsų ir atleidžia mūsų nuodėmes.

B Dėkojame Dievui.

Malda

C Viešpatie Dieve, širdimis ir kūnais dėkojame už šią galimybę ateiti pas Tave ir išpažinti savo neteisingumo ir susiskaldymo nuodėmes.

Ateiname pas Tave drauge kaip šventa šeima, vienijami nuostabios Tavo kūrinijos įvairovės: kai kurie esame indėnai, kai kurie – pavergtųjų palikuonys, kai kurie – pavergėjų palikuonys, kai kurie – migrantai, kai kurie – pabėgėliai, bet visi esame vieno Kristaus Kūno nariai.

Šloviname Tave, kad per gyvąjį krikšto vandenį mūsų nuodėmės, raudonos kaip kraujas, buvo nuplautos ir buvome išgydyti, nes tapome mylimos bendruomenės, Dievo šeimos dalimi. Dėkojame ir šloviname Tave, Dieve Kūrėjau.

Drauge keliaudami švenčiame atviromis širdimis ir akimis, siekdami suprasti ir augti šventa išmintimi, kuria dalijasi ir kurią perduoda visos tautos. Padėk priimti tarpusavio vienybę ir primink mums, kad priklausome vienai šeimai, kurią kūrinijoje subūrė Tavo Šventoji Dvasia.

B Amen

Giesmė (žr. siūlomas giesmes medžiagoje anglų k., p. 17).

Skaitinys iš Laiško efeziečiams 2, 13–22

42 psalmė (su atliepais)

S Kaip elnė ilgisi tekančio vandens,
taip aš ilgiuosi tavęs, Dieve.
Visa gyvastimi trokštu Dievo – gyvojo Dievo, –
kada nueisiu pamatyti Dievo veido?

B Turėk viltį Dieve! Juk aš dar šlovinsiu jį.

S Ašaros yra mano duona dieną ir naktį;
per visą dieną žmonės manęs klausia:
„Kurgi tavo Dievas?“
Išlieju savo širdį, prisimindamas tai,
kaip eidavau su būriu į Dievo Namus,
vesdamas juos iškilmės eitynių spūstyje,
aidint džiugiems šlovės šūksmams!

B Turėk viltį Dieve! Juk aš dar šlovinsiu jį.

S Kodėl tokia liūdna, mano širdie?
Kodėl taip nerimsti mano krūtinėje?
Turėk viltį Dieve!
Juk aš dar šlovinsiu jį –
savo Gelbėtoją, savo Dievą.

B Turėk viltį Dieve! Juk aš dar šlovinsiu jį.

S Dieną VIEŠPATS tesuteikia savo malonę
naktį giedoti jam giesmę –
malda savo gyvenimo Dievui.
Sakau Dievui, savo Uolai:
„Kodėl užmiršai mane?
Kodėl, priešų engiamas, turiu nusiminęs klajoti?“

B Turėk viltį Dieve! Juk aš dar šlovinsiu jį.

S Net kaulai man skauda,
kai mano priešai tyčiojasi, kasdien klausdami:
„Kurgi tavo Dievas?“
Kodėl tu tokia liūdna, mano širdie?

Kam gi taip nerimsti krūtinėje?

B Turėk viltį Dieve! Juk aš dar šlovinsiu jį.

Evangelijos skaitinys Mt 25, 31–40

Giesmė (žr. siūlomas giesmes anglų k., p. 18).

Homilija / pamokslas

(Tylos minutė arba giesmė)

Akmenys ir patirčių pasakojimai

Kviečiami išeiti į priekį du ar trys pasakotojai.

C Pasiklausykime kelių pasakojimų. Kaip gyvieji akmenys mes liudijame istorijas, kurios išliks gyvos. Su kiekvienu pasakojimu statomas ir ugdomas Kristaus Kūnas. Mūsų istorijos susipina su Kristaus, mūsų krikščionių vienybės kertinio akmens, istorija. Dievas sukūrė mus bendrystei, taigi ir mūsų istorijos susijusios tarpusavyje. Laikydami kiekvienas savo akmenį, klausykime šių pasakojimų ir apmąstykite juos.

Pasakotojai pasidalija savo liudijimais. Po kiekvieno pasakojimo tikintieji drauge taria šį atliepą:

B Įsipareigoju atsiliepti į Izaijo kvietimą „daryti gera ir atsidėti teisingumui“.

Giesmė (žr. siūlomas giesmes anglų k., p. 20).

Užtarimo maldos

C Su tikėjimu ir pasitikėjimu maldoje kreipiamės į Dievą: Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią:

Dieve Kūrėjau, šiandien patiriame padarinius veikslių, kurie vienu žmonių gyvenimą padarė netvarų, o kitų – paženklino pertekliumi. Išmokyk mus atsakingai naudotis Tavo mums duotais ištekliais, kad jie būtų naudingi

visiems, taip pat būtų gerbiama Tavo kūrinija. Dejuojanti kūrinija šaukiasi Tavęs.

B Išmokyk mus ir parodyk mums kelią.

C Gailestingasis Dieve, padėk mums atitaisyti žalą, kurią padarėme vieni kitiems, ir gydyti susiskaldymus, mūsų sukeltus tarp Tavo žmonių. Kaip Jėzus Kristus kvėpė Šventąją Dvasią į mokinius, kad gimtų naujos kūrinijos bendruomenė, – atsiųsk savo malonę ir gydyk mūsų susiskaldymus, dovanok mums vienybę, kurios meldė Jėzus.

B Mokyk mus ir rodyk mums kelią.

C Kristau, Tu esi kelias, tiesa ir gyvenimas. Tarnystės žemėje metu Tu įkūnijai teisingumą darydamas gera, griaudamas skiriančias sienas ir įkalinančias išankstines nuostatas. Atverk mūsų širdis ir protus, kad suvoktume, jog sudarydami daugelį, Tavyje esame viena.

B Mokyk mus ir rodyk mums kelią.

C Šventoji Dvasia, Tu atnaujini žemės veidą. Kalnų viršūnės, dangaus griaustinis, ežerų vandenys mums byloja –

B Nes esame susiję.

C Žvaigždžių blankumas, ryto gaiva, rasos lašeliai ant gėlių mums byloja –

B Nes esame susiję.

C Mums kalba vargšų, engiamųjų ir atstumtųjų balsai –

B Nes esame susiję.

C Bet visų pirma mūsų širdys kyli į Tave, nes šaukiamės: „Aba, Tėve“ sakydami:

B Tėve mūsų...

Baigiamoji malda

C Amžinasis Dieve, pažvelk į šiuos šventoje bendruomenėje susirinkusiųjų veidus ir siųsk juos kur tik nori, kad jie eitų.

Padrašink juos savo Šventąja Dvasia, kad jie ir toliau liudytų savo istorijas, darytų gera ir siektų teisingumo dėl Tavo kūrinijos.

Palaikyk juos, kad jie būtų viena, kad pasaulis įtikėtų, jog Tu atsiuntei savo vienatinį Sūnų Jėzų dėl pasaulio gyvybės.

Išsiuntimas

C Viešpats jus telaimina ir tesaugo.

Viešpats tenušviečia jus savo veidu ir tebūna jums maloningas.

Viešpats tepažvelgia į jus maloniai
ir suteikia jums ramybę.

B Amen.

Giesmė (žr. siūlomas giesmes anglų k., p. 21).